

POSVOJENI SPOMENIK: OČE PANONSKIH HRASTOV

Apaško polje predstavljajo širna, rodovitna polja, mejna reka Mura ter majhni ter poseljeni grički. Področje je že od nekoč žitnica regije, tod so se že od prazgodovine pa vse do danes stikale in mešale, prečkale in se ustaljevale različne kulture ter ljudstva. Od prebivalcev keltske kulture žarnih grobišč do Ilirov, kasneje Rimljanov, Hunov, Langobardov, Avarov ter nazadnje Slovanov in Germanov.

V Parku Konjišče, nekaj kilometrov od Apač, stoji naša naravna znamenitost - stari hrast Dob, ki je pred približno 1400 leti pri Konjišču padel v mursko blato ter so ga po naključju odkopali pred slabima dvema desetletjema. Če bi znalo govoriti, bi nam povedalo veliko zanimivih zgodb o ljudstvih, ki so počivala pod njegovo krošnjo, ko so prečkala naše kraje ter o naših prednikih, Slovanih, ki so se tod naselili za stalno.

ENAJSTMLINSKI KANAL

Mlínski potok (tudi 11-mlinski potok, Enajstmlinski kanal) je desni pritok Mure na Apaškem polju, po nastanku umetni kanal (mlinščica), ki so ga že pred stoletji uredili za dovajanje vode iz Mure na mline in žage ob njem. Pri tem so dobro izkoristili nekdanjo suho strugo Mure, zaradi česar je ohranil izrazito vijugav tok. Pred drugo svetovno vojno je ob njem delovalo enajst mlinov in nekaj drugih manjših obratov, po vojni pa so mlinci prenehali delovati in zanj ni nihče več skrbel. V 60. letih prejšnjega stoletja je voda prenehala teči po strugi, ta se je vse bolj zaraščala in tudi zasipala z raznimi odpadki. Šele po letu 2010 se je med prebivalci razširila zamisel o obnovitvi potoka, kar je privedlo do obnove struge in zapornice pri Vratji vasi, tako da je leta 2014 po obnovljeni strugi občasno spet začela teči voda. Od nekdanjih enajstih mlinov so sedanji lastniki obnovili nekdanji Hötzlö mlin v Črncih, ki je bil nekoč največji na Apaškem polju, v katerem je zdaj proizvodni obrat.

V Segovcih so v obnovljenem večnamenskem domu postavili stalno muzejsko zbirko enajstih mlinov, ki so nekoč delovali ob potoku. Da bi pospešili obnovo in ureditev potoka, so avgusta 2016 ustanovili Civilno iniciativo za oživitev Enajstmlinskega kanala, ki ima med domačini veliko podporo. Danes projekt stoji. Upamo, da se bo nadaljeval.

KATOLIŠKA CERKEV IN ROZETA

Cerkev Marijinega vnebovzetja v gotskem slogu se ponosno vzpenja proti nebu v samem centru naselja Apače. Današnjo podobo ima iz 18. stol., začetek gradnje cerkve sega približno v leto 1200, prvotni cerkveni objekt, ki je bil na tem mestu naj bi nastal že veliko prej. Najznamenitejši del cerkve je edinstvena gotska rozeta nad vhodom v cerkev, narejena iz enega samega kosa kamna in predstavlja najlepši primer rozet v slovenski gotiki.

Šestlistna kamnita **gotska rozeta** z lijakatim ostenjem, nad njo pa je večja podolžna pravokotna lina z robovi posnetimi na ajdovo zrno predstavlja najlepši primer rozet v slovenski gotiki.

REKA MURA

Pot reke Mure se začne na višini 1898 metrov nad morjem v avstrijski zvezni deželi Salzburg, v Radstattskih Turah. Od tam vsako leto prinaša svežo snežno vodo. Kljub posegom v njeno pot je njen 444 km dolg tok prav v Pomurju najbolj slikovit, živ in naravno pester. Na mejnem odseku z Avstrijo je območje na levem bregu reke že uvrščeno v omrežje Nature 2000, 25. julija 2018 pa je bila Mura s svojim porečjem na letni konferenci Programa UNESCO Človek in Biosfera v Palembangu v Indoneziji razglašena za Biosferno območje Mura. S tem je vstopila na svetovni zemljevid najvrednejših območij narave, ki jih je potrebno ohranjati in varovati za naslednje generacije rodov.

EVANGELIČANKA CERKEV

Evangeličanska cerkev. S priselitvijo Prekmurcev v Apaško dolino v 30. letih prejšnjega stoletja se je v Apačah leta 1929 osnovala evangeličanska skupnost. Za potrebe božje službe so leta 1931 z velikim trudom kupili hišo ob glavni cesti skozi naselje Apače z nekaj zemljišča ter zemljišče za pokopališče. Hiša je bila zgrajena okoli leta 1864, obnovljena leta 1917, današnji čudoviti izgled je pridobila z zadnjo obnovo leta 2017. S prihodom prvega pridigarja, Zoltana (Zlatka) Kerčmarja leta 1932, se je cerkvena občina povsem osamosvojila. Zoltan Kerčmar je vodil duhovniško službo v Apačah vse do svoje smrti leta 1962. Pokopan je na evangeličanskem delu pokopališča v Apačah. Na pokopališču Apače se nahaja **Sakralno – etnološki muzej**. Odprt je bil leta 2018. Fotografije v muzeju nam pričarajo način življenja naših prednikov skozi zgodovino našega kraja, pričajo o različnosti ver v našem kraju – evangeličanski in katoliški veri in o migracijah na Apaškem polju.

DVOREC FREUDENAU

Dvorec Freudenau, ali kot ga imenujemo danes – Meinlov grad, ki stoji v vasi Črnci je imel skozi zgodovino več imen in lastnikov. V sredini 13. stoletja naj bi na mestu dvorca stal strelski dvorec. Današnja baročna stavba dvorca Freudenau, z velikim posestvom izvira iz 17. stoletja. To je bil prvi tovrsten baročni dvorec na Slovenskem, današnji dornavski dvorec je zgrajen po načrtih dvorca Freudenau. Posebnost dvorca je vzidan okrogel rimski relief iz 2. stoletja, ki predstavlja objeta zakonca. Za obzidjem dvorca se je nekoč raztezal čudovit francoski park z eksotičnimi drevesi in sadnim drevjem. Dvorec je danes na žalost v zelo klavrnem stanju ter je potreben temeljite prenove.

Pripravili učenci UNESCO krožka OŠ APAČE: Amon Rai Šmid, Kaja Jablanovec, Plohl Elena, Sebastijan Pipuš, Lara Bevk, Žana Potočnik.

Mentor: Vasja Rovšnik

V Apačah, junij 2023